

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdeburgi

VD16 W 3078

Secvndvm Præceptvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

enim agnitioni Dei opponitur profanitas ignorans & contemnens Deum: Unitati cum Deo opponitur odium Dei, & Superstitio Idolatrica.

Multi autem sunt gradus Idolatriæ, Quia ut homines quærent Deum, moti cæca aliqua cupiditate: ita amittunt Deum, & oderunt, cum vident se defici.

Idolatria.

In genere, est dicere aliquid esse Deum, quod non est Deus, aut dicere hoc non esse Deum, quod est Deus.

Huc igitur pertinent furores eorum, qui fingunt noua numina, iuxta errantes, suas cupiditates. Item: Qui fiduciam debitam Deo, collocant in suas vires, ut Ajax. Item: Qui faciunt pacta cum Diabolis, ut Magi. Item: Qui tribuunt omnipotentiam creaturis. Item: Qui presentiam Dei alligant ad ullam creaturam, sine expresso verbo Dei. Item: Qui cogitant Deum esse mendacem, & iniustum, aut qui deficiunt à Deo desperatione.

De comminationibus & promissionibus additis Legi, dicitur suo loco.

SECUNDVM PRÆCEPTVM.

I. Prima admonitio est de ordine, vel connexione præceptorum.

II. Secunda

II. Secunda de sententia præcepti, & operibus mandatis in hoc præcepto.

III. De Antithesi.

I. Primum præceptum orditur à summis potentibus, mente & corde, eas vult copulatas esse cum Deo, lucente in nostris mentibus per veras noticias, & transformante nostra corda ad motus ordinatos, ipsi placentes.

Secundum præceptum, loquitur de sermone, & præcipit conuenientiam sermonis cum corde. Quia homo conditus est ad societatem. Sermo autem est nuntius mentis, & cordis in societate. Ita Lex docet de totius hominis conformitate cum Deo.

II. Negatiua propositio prohibet omnes abusus nominis diuini. Ergo affirmatiua præcipit veros usus. Veri usus comprehenduntur usitate quatuor gradibus.

1. Vera inuocatione Dei.
2. Gratiarum actione.
3. Doctrina.
4. Confessione.

Inuocatio.

Est alloqui verum Deum, & cogitare præcepta de inuocatione, & de promissione, & fide petere bona, quæ promisit Deus.

Contra :

Præcepta Decalogi sunt distincta.

Inuocatio

Inuocatio est opus primi præcepti.

Ergo malè collocatur in secundum.

Respondeo ad Minorem: In primo præcepto dicitur de vero motu cordis, accedentis ad Deum, fiducia Mediatoris. Et illum affectum interiorum præcedere necesse est. In secundo dicitur, de externa confessione, & recitatione oris.

Ad Inuocationem pertinet Iuramentum, quia res ipsa est inuocatio Dei.

Quid est Iuramentum?

Est assueuratio de re possibili, & licita, facta cum inuocatione ueri Dei, in qua affirmamus Deum ueracem esse, & punire mendacia, & petimus, ut nobis sit testis, nos uerè sentire ea, quæ dicimus, & ita sit testis, ut puniat fallentes quasi arguentes eum mendacij, si non seruet pactum hic expressum: Non habebit Deus insontem eum, qui uanè usurpauerit nomen eius.

Est ne iurare prohibitum?

Non est. Probo.

Omnia honesta opera politica, sunt concessa Christianis.

Legitimum iuramentum est opus Politicum.

Ergo est concessum Christianis.

Et Lex inquit: In nomine Domini iurabis.

Item: Omnis controuersie finis est iuramentum.

Talia iuramenta nominantur ἐπὶ κριτῶν, id est, delata à legitimo Magistratu.

Contra:

Contra: Christus dicit:

Vobis autem dico, prorsus non iurate.

Ergo iurare est opus suo genere damnatum.

Iurisconsulti respondent: Christus in illo dicto, prohibet illicitos modos iurandi: Non per cœlum, non per terram. Quia cùm iuramentum sit inuocatio, nō sunt inuocandæ creaturæ.

Alterâ responsio est melior: Christus ibi non loquitur de iuramento, quod est opus politicum: Sed accusat futilitatem humani cordis in iurando, quod homines non cogitant, quàm terribile vinculum sit iuramentum, & sepè flagitiosè abutuntur nomine Dei.

Gratiarum actio erga Deum.

Est verax testificatio, quæ profitetur, acceptâ esse à Deo beneficia, & verè esse Deum, omnipotentem, presentem, & opitulatorem, & simul est opus iustitiæ, quo expressè nos obligamus ad officia Deo grata.

Docere.

Est externa voce doctrinæ ostendere alijs, quod sit Deus, & qualis sit, quæ sit eius voluntas, & quæ sint cultus Deo placentes.

Confiteri.

Est sermone & alijs signis, & factis in tota vitâ, profiteri doctrinam à Deo traditam, & illustrare gloriam Dei, iuxta dictum, Luceat lux vestra coram hominibus, ut glorificent Patrem vestrum cœlestem. Ad confesio

confessionem etiam pertinet Regula de fama: Syraci
de. 14. Cura sit tibi de bono nomine.

Bona Fama.

Est testimonium diuinitus ordinatum multorum
rectè iudicantium, approbantium recta & rectè faci
entes, quo testimonio muniti sunt homines, ut eis ho
nestus locus, in communi societate tribuatur, & alij
homines doceantur, & inuitentur ad recta.

Appetenda est bona fama.

Propter duas causas:

1. Quia Deus vult intelligi discrimen virtutum,
& vitiorum, & propterea approbari recta, & vitu
perari turpia.

2. Deus uetat proponi mala exempla propter
pericula imitationis. Nota sit igitur vox Augustini:
Bona conscientia mihi opus est propter Deum, bona
fama propter Proximum.

3. Antithesis.

Quæ sunt peccata pugnancia cum secundo præcepto

Prophani, epicurei, & alij blasphemii sermones
de Deo, omisio ueræ inuocationis, negligentia in inuo
catione, & gratiarum actione, falsæ inuocationes crea
turarum, & hominum mortuorum, falsa doctrina, seu
corruptela ueræ doctrinæ, transferre nomen Dei ad
execrationes & blasphemias, Abijcere confessionem
piæ doctrinæ, Prætere nomen Religionis, Ecclesiæ,
libertatis

libertatis Christianæ sceleribus, deniq; violatio iuramenti, seu periurium.

Et huc pertinent omnia scandala, quæ nominantur data.

Scandala data, seu perniciofa.

Sunt uel falsa doctrina, uel mala facta, seu praua exempla, quibus alij redduntur deteriores. Quia propter mala exempla, multi alienantur à doctrina, Item: imitatores fiunt mali, & Epicurei. Ideo hæc scandala sunt uitanda.

Pharisaicæ uerò offensiones, quæ sunt scandala per accidens, & usitate nominantur accepta scandala, non debent homines deterere à confessione ueritatis. Sunt enim bona exempla, uel doctrina, quam Deus uult tradi, etiamsi homines offendantur & fremant.

TERTIUM PRÆCEPTUM.

I. Admonitio de connectione.

Primum præceptum docet de conformitate mentis, & uoluntatis cum Deo. Secundum de conformitate sermonis. Tertium de conseruatione Ministerij docendi in Ecclesia. Nam cum Ecclesia colligatur uoce doctrina, opus est congregatione, & signis, quæ sunt extrinsecus congregationis.

II. Admonitio, de Sabbato.

Quæ